

marketmonitor

Focus op landen en sectoren

Juli 2009

De vooruitzichten voor belangrijke landen en sectoren

Atradius brengt u maandelijks een snapshot over een aantal belangrijke landen en sectoren. Onze risicoanalisten hebben een specialistische kijk op de wereldeconomie die we graag met u delen zodat u het beste uit uw kredietverzekering kunt halen.

En nog belangrijker; onze risicoanalisten kijken niet alleen naar het laatste nieuws maar schatten met hun ervaring en expertise ook de toekomstige ontwikkelingen in. In elke Atradius Market Monitor leest u hun vooruitzichten voor enkele belangrijke exportmarkten en sectoren.

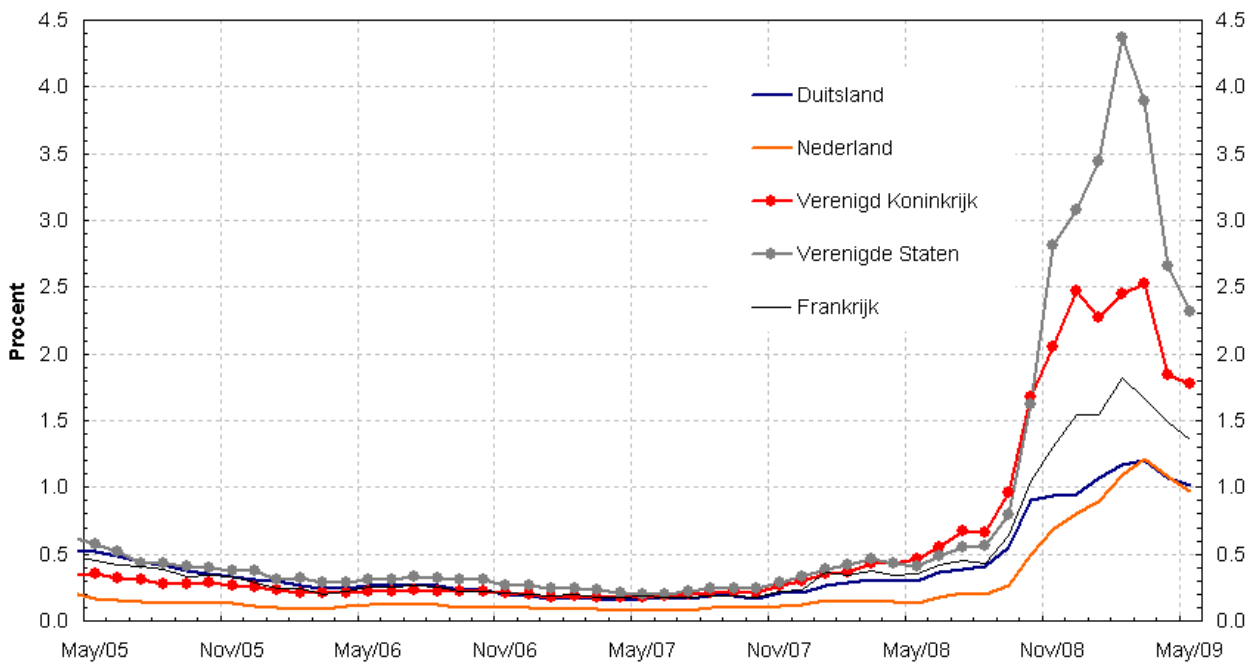
In dit nummer...

... de volgende landen en sectoren:

- **Spanje – met de schijnwerper op de voedingdistributie en bouwsector**
- **Duitsland –met de schijnwerper op de voedingindustrie en chemische sector**
- **Slovenië**
- **Verenigd Koninkrijk**
- **Turkije**
- **Mexico**
- **Zuid-Korea**

Verwachte wanbetalingen in West-Europa en de VS

Eén van de belangrijkste factoren voor ondernemers is de trend van insolventies op hun markten. De EDF grafiek die u in elke uitgave van Market Monitor aantreft, is gebaseerd op beursgenoteerde ondernemingen uit de desbetreffende markten en op de kansen op wanbetaling in de diverse sectoren in het volgende jaar. In deze context, wordt wanbetaling gedefinieerd als het niet nakomen van een geplande betaling, of het in gang zetten van een faillissementsprocedure. De kans op wanbetalingen wordt berekend op basis van drie parameters: de marktwaarde van de middelen van de onderneming, haar volatiliteit en haar huidige kapitaalstructuur. Als leidraad, de kans dat één onderneming op honderd slecht zal betalen wordt weergegeven als 1%.

Bron: Atradius Economic Research en KMV Credit Monitor

De verslechtering van het mondiale economische klimaat heeft zich vertaald in een stijging van het aantal faillissementen. Sinds medio 2007 zien we een stijging van de verwachte wanbetalingsfrequentie (VWF) (zie grafiek hierboven). In mei 2009 lag het mediaanniveau van de VWF in bijna alle grote westerse economieën lager dan in april, al is de daling vertraagd in vergelijking met maart en april. In vergelijking met de andere markten is de daling maand op maand alweer het sterkst in de Verenigde Staten, terwijl de positieve ontwikkeling in het Verenigd Koninkrijk in mei is afgevlakt. Bescheiden dalingen zijn er wederom voor Frankrijk, Duitsland en Nederland.

Deze aanhoudende matiging is te verklaren door het feit dat de meeste nationale aandelenindices sinds begin maart zijn opgeveerd: het algemene koersniveau is in de meeste markten gestegen en de volatiliteit is afgenomen. Hoewel deze ontwikkeling in principe positief is, valt nog te bezien of dit een kortetermijntrend is dan wel het begin van een duurzame verbetering. Ondanks de globale dalingen, blijft het VWF niveau hoog.

Het huidige ondernemersklimaat

Na een stijging van 1,2% in 2008 kromp het Spaanse bbp in het eerste kwartaal van 2009 met 2,9% volgens het Spaanse bureau voor de statistiek. Dit betekent dat de economische achteruitgang sinds het laatste kwartaal van 2008 is versneld. Toch is het belangrijk om te benadrukken dat de daling jaar-op-jaar van het Spaanse bbp in de eerste drie maanden van 2009 nog altijd kleiner was dan de daling die in de EU (-4,4%) en de eurozone (-4,6%) werd geregistreerd.

De krimp van het Spaanse bbp is voornamelijk het gevolg van een daling van de binnenlandse vraag, die sinds het derde kwartaal van 2008 afneemt en in het eerste kwartaal van 2009 met 5,4% terugliep. De scherpste daling deed zich voor in de particuliere consumptie (4,1%) en de bruto-investeringen in vaste activa (13,1%). In het laatste geval waren het de bouwsector (-12,4) en de kapitaalgoederensector (-18,6%) die het meest achteruitgingen.

In het eerste kwartaal van 2009 stegen de overheidsuitgaven opnieuw met 5,4%, al moet hieraan toegevoegd worden dat dit een kleinere stijging was dan in voorgaande kwartalen. De import en export daalden met respectievelijk 22,3% en 19%. Hoewel de invoer sterker terugliep dan de uitvoer, droeg de buitenlandse vraag in het eerste kwartaal van 2009 2,3 punten bij aan het bbp.

Vooruitzichten voor Spanje

Tijdens de eerste drie maanden van 2009 waren er tekenen dat de betalingsachterstand bij bedrijven, veroorzaakt door de algemene economische malaise, minder snel stijgt. Voor het eerst sinds september 2007, toen de wanbetalingsindicator van Atradius begon aan te geven dat het tij aan het keren was, is de stijging van de betalingsachterstanden afgevlakt. Hieruit blijkt hoe Spaanse bedrijven zich aan de ongunstige omgeving aanpassen en strengere kredietbeheercontroles implementeren.

Vooralsnog verwachten we geen duidelijk herstel van de groei vóór 2010. Bijgevolg moeten bedrijven hun risicoselectie- en inningsprocedures aanscherpen.

Voedingdistributie

Hoe heeft de wereldwijde economische crisis zijn weerslag (gehad) op de voedingdistributie?

De sector is vooral getroffen door het dalende besteedbare gezinsinkomen en de daaruit voortvloeiende krimpende consumptie van de Spanjaarden. Daarom zijn de prijsniveaus onmiskenbaar het belangrijkste thema in de markt geworden: bedrijven schenken momenteel bijzondere aandacht aan zaken zoals speciale aanbiedingen en prijsverlagingen met het oog op het aantrekken van consumenten.

De gevolgen van de crisis worden verzacht door de aard van de producten, aangezien de vraag naar levensmiddelen veel minder elastisch is dan de vraag in andere sectoren. In het algemeen betekent dit dat voor bedrijven in de voedingdistributie de volatiliteit van de marges lager is dan in andere bedrijfstakken, waardoor de aanpassing aan de huidige economische cyclus mogelijk minder pijnlijk is.

Wat is de huidige trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en hoe is die trend te verklaren?

In dit opzicht heeft deze sector in Spanje enige veerkracht en stabiliteit getoond sinds de verandering van het economische klimaat. De algemene bedrijfsfaillissementen in de sector van de voedingdistributie en -productie in ogenschouw nemend, wordt geschat dat zowel het aantal faillissementen als de omvang ervan is toegenomen in de eerste vijf maanden van 2009.

Waarop moeten toeleveranciers aan de sector van de voedingdistributie in het bijzonder letten?

In het huidige economische klimaat is het van vitaal belang om de solvabiliteit van klanten en hun betalingsgedrag te analyseren. Eventuele veranderingen moeten worden gezien als een teken voor mogelijke moeilijkheden of liquiditeitsproblemen.

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de voedingdistributie?

Over het algemeen zal de aanhoudende prijzenoorlog tussen leveranciers de druk op de marges opvoeren. Daarnaast zullen de belangrijkste spelers in deze sector worden getroffen door de stagnerende verkoop. Mogelijk zullen ze hun investeringen terugschroeven en in sommige gevallen een geplande bedrijfsexpansie uitstellen. Voor sommige bedrijven die over voldoende financiële middelen beschikken of die toegang tot externe financiering hebben, kunnen er echter groeikansen zijn door overnames.

Bouwsector

Hoe heeft de wereldwijde economische crisis zijn weerslag (gehad) op de bouwsector?

Sinds het derde kwartaal van 2007 zijn de investeringen in de bouwsector negatief beïnvloed door de achteruitgang in de vastgoedsector en door de wereldwijde financiële problemen. In 2008 liep de productie met 16,3% terug als gevolg van de lagere activiteit in de subsector van de woningbouw door het gebrek aan nieuwbouwprojecten.

Tot nu toe hadden weg- en waterbouwprojecten en de daarmee samenhangende investeringen in infrastructurele projecten een stabiliserend effect. In 2008 bereikten de totale investeringen op dit vlak maar liefst 38 miljard euro. In 2009 zullen de investeringen stabiel blijven.

Wat is de huidige trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en hoe is die trend te verklaren?

Tijdens de eerste vijf maanden van 2009 steeg het aantal faillissementen in de bouwsector met 13% j-o-j. Het aantal niet-betalingen neemt nog steeds toe, maar er zijn tekenen dat de stijging licht is vertraagd.

Waarop moeten toeleveranciers aan de bouwsector in het bijzonder letten?

Leveranciers moeten niet alleen de solvabiliteit van hun klanten beoordelen, maar ook hun betalingscapaciteit in verhouding tot hun vermogen om in hun exploitatiecyclus liquiditeit te genereren. Dit genereren van liquiditeit is afhankelijk van het type bouwactiviteit van het bedrijf. Bijvoorbeeld bij weg- en waterbouwprojecten en bij openbare werken is het betalingsgedrag gewoonlijk beter dan in de particuliere sector, omdat de klanten overheidsinstanties zijn. Hierbij moet echter worden bedacht dat zelfs overheidsinstanties hun betalingen vaak uitstellen.

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de bouwsector?

De huidige economische cijfers tonen nog geen tekenen van herstel voor de subsector van de woningbouw. Aan het eind van het eerste kwartaal van 2009 was het aantal flatinspecties met 56,5% gedaald, was het betonverbruik in de sector met 17,9% gedaald en was de werkloosheid in de sector met 9,3% gestegen. De lokale en staatsoverheid hebben echter maatregelen genomen om meer openbare werken te laten uitvoeren – voornamelijk weg- en waterbouwprojecten, reparaties en renovaties – en om de achteruitgang van de bouwsector en de globale economie tegen te gaan. De nadruk ligt op investeringen in infrastructuur.

Deze maatregelen zijn vervat in een strategisch infrastructuur- en transportplan dat loopt tot 2020 en dat geplande investeringen van in totaal 248 miljard euro omvat. Daarnaast is een zogenaamd "Plan E" gelanceerd om de activiteit in de openbare werken te verhogen met een investeringsfonds van 8 miljard euro. Sommige projecten zijn reeds goedgekeurd en worden momenteel uitgevoerd.

Het huidige ondernemingsklimaat

Ondanks enige tekenen van herstel is de economische situatie in Duitsland nog steeds gespannen. In het eerste kwartaal van 2009 kromp het bbp met 3,8% ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Volgens schattingen zal het bbp in het tweede kwartaal verder dalen, al zou de daling vertragen tot circa 1%. Het lijkt erop dat het bbp zich heeft gestabiliseerd – althans voorlopig. De Duitse centrale bank en vooraanstaande economen verwachten dat de economische situatie zich in het derde kwartaal van 2009 zal stabiliseren, zij het op een laag niveau. Een positief teken is dat de Duitse industrie in mei voor de derde maand op rij een stijging van de binnenkomende orders registreerde, dit keer met 4,4% ten opzichte van april. Een echt herstel voor Duitsland is echter nog ver weg. Het land is immers sterk afhankelijk van de belangrijkste exportsectoren, terwijl het wereldwijde herstel slechts langzaam vordert.

De Ifo Business Climate Index verschilt van sector tot sector: in de groot- en detailhandel was er een herstel, maar de dienstensector is gestabiliseerd en de bouw is erop achteruitgegaan.

Momenteel houdt de particuliere consumptie de economie staande, geschraagd door de gestagneerde inflatie van bijna nul procent en door stimuleringspakketten zoals de autosloopregeling, die de verkoop van nieuwe auto's een boost heeft gegeven. De verwachte stijging van het aantal werklozen tot 4 miljoen tegen het einde van het jaar zal echter een ongunstig effect hebben op de consumptie in de tweede helft van 2009.

Hoewel we in Duitsland nog geen alomvattende kredietschaarste hebben gezien, klagen veel bedrijven over het feit dat banken onwillig zijn om leningen te herfinancieren. Na de lancering van een 'bad bank'-regeling die financiële instellingen moet helpen om de kredietcrisis te boven te komen, zet de Duitse regering de banken verder onder druk om meer leningen toe te kennen tegen een zeer lage basisrente.

Vooruitzichten voor Duitsland

In het eerste kwartaal van 2009 steeg het aantal bedrijfsfaillissementen met 10% j-o-j tot 7.717. Wij verwachten dat in 2009 ongeveer 35.000 bedrijven failliet zullen gaan. Tot nu toe hebben de banken zich geconcentreerd op herstructureringsplannen voor noodlijdende bedrijven, maar we verwachten dat de banken hun kredietportefeuilles in de tweede helft van 2009 en begin volgend jaar zullen saneren. Veel bankanalisten voorspellen een golf van afschrijvingen in de sector van de zakelijke kredietverlening, wat negatieve gevolgen kan hebben voor het aantal faillissementen.

Na de achteruitgang in het eerste kwartaal van 2009 is het mogelijk dat de Duitse economie uitgebodemd is. Er zijn tekenen dat de economie zich minste zal stabiliseren. Maar er zijn ook nog onzekere factoren, vooral de ontwikkeling van de consumptie, de werkloosheid, het kredietaanbod en de buitenlandse vraag op korte termijn. De stimuleringsmaatregelen van de overheid zullen bepaalde sectoren (zoals de bouw) steunen en staande houden, maar dit zal niet leiden tot een globaal economisch herstel – althans niet in 2009.

Voedingsmiddelenindustrie

Hoe heeft de wereldwijde economische crisis zijn weerslag (gehad) op de voedingsmiddelenindustrie?

De Duitse voedingsmiddelenindustrie is zeer geconcentreerd, met name in de subsector van de voedingsdetailhandel. De hele sector heeft een nominale groei van 5,6% en een omzet van 155 miljard euro gerealiseerd, voornamelijk als gevolg van prijsstijgingen. Zonder prijsstijgingen was de omzet met ongeveer 1% gedaald. De situatie op de binnenlandse markt wordt steeds moeilijker: terwijl in Duitsland zelf de omzet met slechts 2,5% groeide, steeg de export met 15%.

Tijdens de huidige recessie breidden discounters hun marktaandeel uit tot 44%, terwijl het aandeel van supermarkten naar 23% zakte.

Wat is de huidige trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en hoe is die trend te verklaren?

In de eerste helft van 2009 is het aantal wanbetalingen en faillissementen fors toegenomen, met name bij kleinere ondernemingen. Tot nu toe zijn er geen grote bedrijven failliet gegaan. De prijsconcurrentie en de druk op de marges, vooral bij discounters, zal de druk op kleinere bedrijven verhogen. We verwachten dan ook meer faillissementen in de komende maanden.

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de voedingsmiddelenindustrie?

In 2009 zal in Duitsland de omzet in de voedingsmiddelenindustrie naar verwachting stagneren of slechts bescheiden stijgen. De sector zal een stabiliserende factor blijven voor de economie, maar de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt kunnen een destabiliserend effect hebben. Indien de werkloosheid de komende maanden fors stijgt, zouden de negatieve gevolgen voor de particuliere consumptie de hele voedingsmiddelenindustrie treffen.

Chemische industrie

Hoe heeft de wereldwijde economische crisis zijn weerslag (gehad) op de chemische industrie?

De neergang van de Duitse chemische industrie heeft zich in de eerste helft van 2009 voortgezet en heeft bijna alle subsectoren getroffen. Volgens VCI, de Duitse vereniging voor de chemische industrie, zijn de chemische productie en de omzet met respectievelijk 15% en 15,5% gedaald ten opzichte van de eerste helft van 2008. De bezettingsgraad is teruggelopen tot ongeveer 72% nu veel productiefaciliteiten werden stilgelegd als gevolg van de zwakke mondiale vraag. In het eerste kwartaal van 2009 daalden de producentenprijzen verder ten opzichte van het voorgaande kwartaal.

De producenten van basischemicaliën zijn het hardst getroffen door de ongunstige economische ontwikkelingen. Huishoudchemicaliën (lichaamsverzorgingsproducten en detergents) zijn minder getroffen. Het minst getroffen zijn farmaceutische producten, met een daling van 1,5% in het eerste kwartaal van 2009. De subsector landbouwchemicaliën is stabiel gebleven.

Wat is de huidige trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en hoe is die trend te verklaren?

In de eerste helft van 2009 waren er niet alleen beduidend meer gevallen van wanbetaling dan in dezelfde periode vorig jaar, maar ging het ook over grotere bedragen. Toch zijn er tot dusver geen grote faillissementen.

Waarop moeten toeleveranciers aan de chemische sector in het bijzonder letten?

Naast de analyse van de actuele balansen en liquiditeitsplannen van klanten, moeten leveranciers ook rekening houden met de subsectoren van hun klanten. De subsectoren basischemicaliën en kunststoffen zijn immers zwaar getroffen door de crisis, terwijl de subsector farmaceutica nog steeds gezond is. Daarnaast moeten leveranciers in hun contracten een beding van eigendomsvoorbehoud opnemen.

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de chemische industrie?

Volgens VCI heeft de Duitse chemische industrie de bodem van de recessie bereikt en zal ze naar verwachting licht opveren in de tweede helft van 2009. Verwacht wordt dat over het hele jaar 2009 de productie en de omzet met respectievelijk 10% en 12% zullen dalen.

Aangezien de chemische sector 80% van zijn productie aan industriële klanten levert, is een verbetering afhankelijk van het herstel van de belangrijkste bedrijfstakken in het algemeen. Na jaren van winstgevendende activiteiten hebben de meeste chemische bedrijven hun productie teruggeschoefd, werktijdverkorting ingevoerd en investeringen uitgesteld om het hoofd te bieden aan de crisis. Hoe langer we moeten wachten op een algemene opleving, hoe groter de structurele gevolgen voor de industrie in termen van toenemende betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen.

Het huidige ondernemingsklimaat

De afgelopen twee jaar was Slovenië het snelst groeiende land binnen de eurozone. Het voert 70% van zijn productie uit, vooral naar andere EU-landen, vooral naar Duitsland, Italië, Oostenrijk en Frankrijk.

In 2008 groeide het reële bbp met 3,5% en had het land een begrotingstekort van slechts 0,3%. Slovenië werd in 2009 echter geconfronteerd met een aanzienlijke recessie die voortvloeide uit de wereldwijde crisis. In 2009 zal het bbp vermoedelijk met 4% dalen. Het begrotingstekort zal naar verwachting oplopen tot 4,8% van het bbp, wat meer is dan de limiet die de EU aan de lidstaten heeft opgelegd.

De werkloosheid neemt snel toe. In het eerste kwartaal van 2009 bedroeg het werkloosheidspercentage 5,4%, tegenover 4,3% in het voorgaande kwartaal. In het eerste kwartaal van 2009 kwamen er 10.000 werklozen bij – een stijging van 21% ten opzichte van het voorgaande kwartaal. De industriële productie kromp in het eerste kwartaal met 19,5% j-o-j omdat de recessie de vraag naar Sloveense exportproducten drastisch deed dalen. Meer dan 670 bedrijven hebben werktijdverkortingen ingevoerd, en de economie kromp met 8,5% in het eerste kwartaal.

De Sloveense banken zijn nog steeds in goede vorm, maar hier kan later dit jaar verandering in komen. Het aantal slechte leningen zal naar verwachting stijgen. De groei van bankleningen aan de niet-financiële sector vertraagde van 38% over heel 2007 tot 14% in maart 2009. Zo ook vertraagde de groei van leningen aan particulieren van 27% over heel 2007 tot 10% in maart. Vorig jaar bood de overheid staatsgaranties voor bankleningen en obligatie-emissies aan om de kredietschaarste te verlichten.

In 2009 is het ondernemingsklimaat moeilijker geworden als gevolg van de aanzienlijke terugval van de export en de afnemende binnenlandse vraag. Er is ook een tendens naar grote kortlopende kredieten van banken aan Sloveense bedrijven wat tot een liquiditeitstekort kan leiden indien de banksector tegen het eind van het jaar achteruitgaat.

De vooruitzichten voor Slovenië

De afgelopen zes maanden werd Atradius geconfronteerd met een toename van het aantal gerapporteerde betalingsproblemen. Dit duidt op een verslechtering van de situatie, al is er nog geen duidelijk patroon met betrekking tot sectoren. Het is echter belangrijk om extra voorzichtig te zijn wanneer men zaken doet met bedrijven in de auto-industrie, de bouw of bouwmaterialensector, de engineeringsector, de ICT-sector, de ijzer-, staal- en metaalindustrie, de textielindustrie, de houtindustrie en de transportsector. Deze sectoren zijn vooral gericht op de export en/of zijn gevoelig voor de groeivertraging wereldwijd en in eigen land.

In 2009 zal de groei van de binnenlandse vraag sterk afnemen nu bedrijven en gezinnen bezuinigen op investeringen en consumptie. Wanneer men zaken doet met Sloveense bedrijven is het belangrijk om de activiteitsgraad van de koper in de gaten te houden als het risico in de betrokken branche bovengemiddeld hoog wordt geacht. Leveranciers moeten financieel zwakke bedrijven vermijden, alsook bedrijven met hoge op korte termijn vervallende schulden of slechte resultaten in 2008, omdat bij die bedrijven het risico van wanbetaling groter is in het huidige klimaat.

Het huidige ondernemingsklimaat

In het eerste kwartaal van 2009 kromp het bbp met 2,4%. Deze daling – de grootste sinds 1958 – was vooral toe te schrijven aan de bouwsector (versnelling afname van het bouwvolume met 5% in het vierde kwartaal van 2008 tot 6,9% in het eerste kwartaal van 2009), de productie-industrie (daling 5,1%) en de dienstensector (daling van 1,6%). Maar zelfs de meest pessimistische analisten geloven niet dat dit zal leiden tot een bbp-krimp van 10% op jaarbasis. Het ministerie van Financiën voorspelt dat het bbp in 2009 met 3,5% zal krimpen, terwijl Atradius eerder uitgaat van ongeveer 5%.

De uitvoer daalde met 6,9% en de invoer met 6,7%. Dit alles blijft een significant effect hebben op het aantal faillissementen. In het eerste kwartaal waren er in Engeland en Wales 4.941 gedwongen liquidaties en vrijwillige liquidaties van insolvable bedrijven: dit was meer dan in het voorgaande kwartaal en een stijging van 56% j-o-j. Wij verwachten dat dit aantal in 2009 verder zal oplopen. Ook het aantal persoonlijke faillissementen nam toe: de stijging bedroeg 19% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Mogelijk zal de toename van het aantal faillissementen tijdelijk vertragen in het tweede kwartaal, maar dit mag niet worden gezien als een verbetering van de onderliggende trend. Het is eerder een gevolg van het feit dat veel gebruik wordt gemaakt van de HMRC Business Payment Support Service, op grond waarvan bedrijven belastingbetalingen kunnen uitstellen. Dit kan weliswaar uitkomst bieden op korte termijn, maar zodra de betalingen verschuldigd zijn, zal dit waarschijnlijk leiden tot meer bedrijfsfaillissementen. We verwachten dat dit het geval zal zijn eind 2009/begin 2010.

Kortetermijnvooruitzichten

Hoewel het vertrouwen toeneemt, zal een eventueel herstel waarschijnlijk traag gaan en zal het tot diep in 2010 duren voordat er significante positieve tekenen zijn. De OESO heeft gewaarschuwd dat de werkloosheid kan oplopen tot ongeveer 10%, en heeft haar prognose voor de daling van het bbp in 2009 neerwaarts bijgesteld van -3,5% naar -4,3%. Ondanks de druk van de overheid op de banken werden er in mei minder leningen toegekend aan particuliere bedrijven. Dit werd echter gecompenseerd door de toename van de kredietverlening aan openbare instanties. Het kwantitatieve versoepelingsprogramma van de regering heeft geresulteerd in een toename van de bankreserves, maar de banken lijken nog steeds risico's te mijden. Uit de cijfers van mei blijkt dat de kredietverlening aan de groothandel, de detailhandel en de verwerkende industrie stagneerde, terwijl de kredietverlening aan de bouwsector daalde, wat geen verrassing was. De kredietverlening aan particuliere niet-financiële ondernemingen binnen de Britse markt is de afgelopen zes maanden maandelijks met gemiddeld 1 miljard pond afgenomen. Vermeldenswaardig is dat we seizoenstrends zien in de financieringsbehoeften van veel bedrijven. Veel detailhandelaren hebben in de winter extra financiering nodig om voorraden aan te leggen voor de belangrijke kerstperiode. Bij bouwgerelateerde bedrijven zijn de wintermaanden doorgaans rustig en kan de behoefte aan financiering groter zijn als gevolg van het onvermogen om uit normale bedrijfsactiviteiten voldoende cashflow te genereren. Het is tijdens drukke periodes dat we beter zicht krijgen op de beschikbaarheid/flexibiliteit van bankfaciliteiten binnen de Britse markt.

De recentste KVM EDF-informatie wijst op een verbetering van de verwachte wanbetalingsfrequentie in het Verenigd Koninkrijk. Hoewel dit goed nieuws is, heeft de verbetering voornamelijk betrekking op de aandelenkoersen tijdens het afgelopen kwartaal en is het onwaarschijnlijk dat de verbetering zich de komende 3 tot 6 maanden tegen hetzelfde tempo zal doorzetten.

Het huidige ondernemingsklimaat

De negatieve groei in het vierde kwartaal van 2008 werd gevolgd door een bbp-krimp van 13,8% in het eerste kwartaal van 2009 – de grootste terugval van de laatste 50 jaar. De inflatie en het hoge tekort op de lopende rekening, die traditioneel punten van zorg zijn, baren nu minder zorgen als gevolg van de vertraging van de consumptie en investeringen, en de devaluatie van de Turkse lira met meer dan 30%. De werkloosheid, die 16,1% bedraagt, en het lage consumentenvertrouwen ontpoppen zich momenteel als de grootste bedreigingen voor een snel herstel. De bezettingsgraad en de consumptiecijfers voor het tweede kwartaal van 2009 vertonen echter lichte verbeteringen. De banksector is nog steeds sterk, met een hoge solvabiliteitsratio van meer dan 18%, een hoge winstgevendheid en een transparante kredietportefeuille zonder hypothecaire producten. In maart steeg het aantal niet-afgeloste leningen met 3,8% en in de eerste vijf maanden van het jaar steeg het aantal ongedekte cheques met 43%: beide indicaties van een verslechterend betalingsgedrag.

Alle sectoren worden door de economische crisis getroffen, met name de sectoren die met de detailhandel verbonden zijn. De textielindustrie, auto-industrie, elektronica-industrie, chemische industrie en bouwsector lijken momenteel sectoren met een relatief groter risico vanwege de drastische daling van de consumptie, de toenemende kredietschaarste en de verslechtering van de liquiditeit.

Textielindustrie: Deze sector is bijzonder kwetsbaar vanwege de combinatie van overcapaciteit, het gebrek aan merkenproductie, de lage kapitalisatie, de teruglopende binnen- en buitenlandse vraag, de concurrentie vanuit het Verre Oosten en het feit dat 11% van de bankleningen niet wordt afgelost.

Auto-industrie: De autosector is de op één na grootste exportsector van Turkije en is een belangrijke klant van verschillende andere sectoren. Helaas zijn de vooruitzichten voor zowel de wereldwijde als de Turkse autosector negatief. Tijdens de afgelopen maanden hebben bijna alle belangrijke fabrikanten hun productie tijdelijk stilgelegd.

Elektronica-industrie: Nu het consumentenvertrouwen daalt, worden fabrikanten, distributeurs en detailhandelaren geconfronteerd met liquiditeitsproblemen en nemen hun marges af als gevolg van de hevige concurrentie in een krimpende markt.

Metaalindustrie: De metaalindustrie is een belangrijke leverancier aan de machine-industrie, de automobielenindustrie, de bouw en de sector duurzame goederen, en bijgevolg heeft de recessie in deze sectoren geleid tot een verminderde productie, uitgestelde investeringen en dalende prijzen. Toch wordt de metaalindustrie nog niet tot de risicovolle sectoren van Turkije gerekend.

De vooruitzichten voor Turkije

Bedrijven die goederen en diensten met een weinig elastische vraag leveren en bedrijven die het meest afhankelijk zijn van externe financiering zullen het in het licht van de verslechterende verwachtingen het moeilijkst hebben.

De onderhandelingen met het IMF over een nieuw stand-by-programma worden voortgezet maar kunnen nog niet worden afgerond vanwege de vereiste strikte controle op de openbare uitgaven. Mocht het niet tot een akkoord komen, dan is het mogelijk dat Turkse particuliere bedrijven problemen zullen ondervinden om hun buitenlandse schulden te herfinancieren.

Het huidige ondernemingsklimaat

De Mexicaanse economie is zwaar getroffen door de wereldwijde recessie als gevolg van Mexico's afhankelijkheid van de Amerikaanse economie en de olieprijs. Na een groei van amper 1,3% in 2008 – minder dan de helft van het groeicijfer in 2007 – kromp het bbp in het eerste kwartaal van 2009 met 5,9%. De uitbraak van de varkensgriep, ook wel Mexicaanse griep genoemd, heeft de economische activiteit onderbroken, waardoor de werkloosheid razendsnel gestegen is. Het afgelopen jaar steeg het aantal werklozen van 3,6% naar 5,3%. In de tussentijdse verkiezingen kreeg de oppositie (PRI) de effectieve controle over de Tweede Kamer van het Mexicaanse parlement, wat het mandaat van de regering verzwakte. Dit kan ertoe leiden dat kredietbeoordelaars de rating van het land verlagen als Mexico er niet in slaagt om de belastingwetten aan te nemen die nodig zijn om zijn financiën te verbeteren – financiën die sterk afhankelijk zijn van de momenteel dalende olie-inkomsten.

De export naar de VS, die goed is voor een vijfde van het Mexicaanse bbp, is het afgelopen jaar met 36% gedaald nu de vraag vanuit de VS terugloopt. Het consumentenvertrouwen daalde met 16,8% j-o-j en staat nu op het laagste punt sinds 2001. De bedragen die uitgeweken Mexicaanse arbeiders en werknemers terugsturen naar Mexico en die daar in de economie terecht komen, zijn afgenomen of op hetzelfde niveau gebleven, terwijl ze de afgelopen 10 jaar jaarlijks met gemiddeld 16% stegen. De groei van door banken verstrekte consumentenkredieten neemt ook af, na een gemiddelde groei van 35% sinds 2001. Beide factoren verlagen de liquiditeit van de economie aanzienlijk. Dit alles heeft een onmiddellijk effect gehad op het betalingsgedrag van bedrijven, wat tot uiting komt in de gestage stijging van de verwachte wanbetalingsfrequentie sinds september 2008. Deze indicator bereikte een piek aan het eind van het eerste kwartaal van 2009, vertoonde een lichte verbetering in mei, maar blijft hoog.

De vooruitzichten voor Mexico

Verwacht wordt dat het bbp in 2009 met ongeveer 6,2% zal dalen: de sterkste daling sinds de tequilacrisis van 1995. Het aantal faillissementen zal hoog blijven, ondanks het feit dat de wisselkoers tussen de peso en de Amerikaanse dollar minder volatiel blijkt dan in vorige perioden. De detailhandel wordt geconfronteerd met kredietschaarste, dalende gezinsinkomens en een laag consumentenvertrouwen. De autosector is een kosteneffectieve producent van onderdelen en componenten gebleken, maar de maquiladora's (fabrieken die vrij van rechten en belastingen materialen en uitrusting importeren en de afgewerkte producten naar het land van herkomst exporteren), voelen de gevolgen van de vertraging van de wereldwijde auto-industrie. De bouw en de bouwmaterialensector kampen met aanzienlijke wanbetalingsproblemen nu projecten worden bevroren en/of toegewezen budgetten niet beschikbaar zijn. In de chemische sector zien we negatieve trends in de productie, de binnenlandse verkoop en de export in 2009, met name voor kleefstoffen, chemische vezels en pigmenten. In deze kapitaalintensieve sector zijn de schulden hoog en is de betalingsachterstand toegenomen. Het toerisme heeft te lijden onder de griepuitbraak en de berichtgeving in de media over bendegeweld in bepaalde delen van het land nu de overheid de drugshandel hard aanpakt. Bij bedrijven met een hoge schuldenlast en risicovolle kapitaalstructuren is het wanbetalingsrisico groter, omdat het Mexicaanse financiële systeem zijn kredietbeleid heeft aangescherpt. Bedrijven die in harde valuta's importeren of lenen, hebben het ook moeilijk als gevolg van de zwakke peso.

Het huidige ondernemingsklimaat

Zuid-Korea is de op drie na grootste economie in Azië, en op de wereldranglijst van de grootste economieën bekleedt Zuid-Korea de 15de plaats. Het land is zeer exportgericht, en zijn belangrijke sectoren – elektronica, automobiel en scheepsbouw – zijn alle zwaar getroffen door de economische crisis.

De Zuid-Koreaanse economie als geheel heeft zwaar te lijden onder de wereldwijde crisis. In het vierde kwartaal van 2008 daalde het bbp met 5,1% ten opzichte van het derde kwartaal van 2008, en met meer dan 20% op jaarbasis, doordat de vraag vanuit de exportmarkten van Zuid-Korea drastisch terugliep. In 2008 verloor de KOSPI (Korean Stock Market Price Index) meer dan 30% van zijn waarde en daalde de Koreaanse won sterk in waarde tegenover alle belangrijke valuta's. In november 2008 moest de Zuid-Koreaanse centrale bank met de Amerikaanse centrale bank een swapovereenkomst van USD 30 miljard aangaan omdat ze bijna zonder vreemde valuta's zat. De Zuid-Koreaanse centrale bank pompte USD 46 miljard in lokale banken om de gevolgen van de kredietschaarste te bestrijden, aangezien veel van deze banken grote buitenlandse kortlopende leningen hebben. De deviezenschaarste heeft geleid tot bezorgdheid dat de Koreaanse banken mogelijk problemen ondervinden om hun buitenlandse schulden af te lossen.

De vooruitzichten voor Zuid-Korea

In het eerste kwartaal van 2009 was het bbp stabiel (+0,1%) vergeleken met het vierde kwartaal van 2008, maar vergeleken met het eerste kwartaal van 2008 kromp het bbp met 4,2%. De bbp-prognoses voor het hele jaar 2009 variëren tussen een negatieve groei van 2,2% (OESO) en 4% (IMF).

De ratio leningen/deposito's van Zuid-Koreaanse banken is hoog in vergelijking met andere belangrijke Aziatische economieën. Dit, en het feit dat we een stijging van de niet-afgeloste leningen verwachten, kan ertoe leiden dat de banken minder bereid zijn om leningen te vernieuwen of toe te kennen. Momenteel worden veel kleine en middelgrote ondernemingen beoordeeld door crediteurenbanken. Deze bedrijven kunnen het in 2009 moeilijk krijgen vanwege de potentiële impact van deze kredietbeoordeling en de negatieve economische groei.

Tegelijkertijd is de Zuid-Koreaanse regering gestart met een grootschalige kredietbeoordeling van Zuid-Korea's grootste conglomeraten (chaebols) en bedrijven in de bouw, scheepsbouw en scheepvaart. Er gaan geruchten dat sommige van deze grote bedrijven de kredietbeoordeling niet hebben doorstaan en als zodanig genoodzaakt zullen zijn om over te gaan tot herstructurering of, erger nog, liquidatie. De liquidatie van een van deze spelers zou ongetwijfeld een domino-effect hebben op de rest van de economie en nog meer leveranciers in het faillissement drijven. De prognoses voor 2010 zijn positiever en we hopen dat de recessie is uitgebodemd. Daarvoor is echter een wereldwijd herstel nodig, aangezien Zuid-Korea sterk op de export gericht is.

Atradius Copyright. Hoewel we al het noodzakelijke hebben gedaan om te verzekeren dat de informatie in dit rapport verkregen is van betrouwbare bronnen, kan Atradius niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten of omissies, of voor de resultaten bekomen door gebruik van deze informatie. Alle informatie in dit rapport wordt gegeven "zoals ze is", zonder garantie op volledigheid, accuraatheid, tijdsgebondenheid. In geen geval zal Atradius, haar gerelateerde partners of corporaties, of de partners, agenten of werknemers hiervan verantwoordelijk kunnen gesteld worden voor elke genomen beslissing of actie die zij zouden nemen op basis van de in dit rapport verstrekte informatie noch voor om het even welke andere schade, zelfs wanneer vooraf geïnformeerd over de mogelijke negatieve gevolgen.